

SZENTESI LAP.

VEGYESTARTALMU HETILAP.

<p>E lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, a pénzküldemények a kiadóhivatalhoz intézendők.</p> <p>Előfizetési árak:</p> <p>Egész évre 4 frt. Fél évre 2 frt. Negyed évre 1 frt.</p>	<p>HIRDETÉSI ÁRAK:</p> <p>A három hasábra terjedő petitorsórt egyszeri hirdetésnél 18 kr., a két hasábosért 12 kr., egy hasábosért 6 kr. számítatik.</p> <p>Bélyegdíj minden egyes beigtatástól 30 kr.</p>	<p>Megjelen e lap hetenkint <i>vasárnap</i> egy iven.</p> <p>A „Nyelvtér“ben a háromhasábos petitorsórt igtatási díja 15 kr. o. é.</p>
---	---	--

Szentes, 1874. nov. 27-én.

A jó eszméknek többnyire azon mostoha sorsuk van, hogy nagyon lassan terjednek, nagyon nehezen honosulhatnak meg. Kivált nekünk magyaroknak mintegy természetünké vált, hogy bámulva magasztalunk egy-egy hasznos üdvös találmányt, intézményt, de hogy amazi gyakorlatba vegyük, emezt nálunk is foganatosítsuk, azzal nem igen sietünk, ugy annyira. hogy megessik, miszerint mikor valami üdvös eszme létesítéséhez magunk is hozzá fogni akarunk. addig az már valami újabb praktikusabb által tulszárnyalva van.

No, de mindegy, e lap teljesítse hivatását; — felemlítünk egy új intézményt, polgártársaink pártfogásába ajánljuk azt, — ha jó szándékunk sikert arat, örülni fogunk rajta; ha nem legalább nem mulasztottuk el kötelességünket.

Óriási léptekkel terjed hazánkban néhány év óta a szegénység; — városunkban több és több lakostárs sülyed el örvényében, — három egymás után következett nehéz év gázolt el bennünket, a szűktermés, a kereskedelem pangása, az iparnak rendszeres tönkre tétele, járványok pusztítása mind közreműködött arra, hogy a mi körünkben is nagy legyen a szűkölködők, a véginségre jutottaknak száma.

Országszerte iparkodnak azon, hogy a bajnak orvoslás, az inségnek enyhület szereztessék; nem mondhatjuk, hogy a mi városunk is nem tette meg a magáét, megtette biz az azt önmegegyteltségével is.

E lapok hasábjain már fel volt említve, hogy városunk a szegények alapjából havonként

harmadfél száz forintig nyujt segélyt a nyomorgó egyeseknek, azon kívül a mult évi cholera-járvány folytán árvaságra vagy özvegyesre maradtok az e célra kegyes adományozás útján begyűlt tömegeből mintegy 280 forintot nyerne havonként; — mi több, a város saját házi pénztárából 5 ezer forintot utalványozott a nyomorgók segélyezésére.

De mindezek dacára mondhatjuk-e, hogy az inséget kiküszöböltük városunkból? — Koráutsem!

Városunk meghozta az áldozatot; — de czélszerűbb intézkedés mellett tán hathatósabb volna a segély.

Lássuk. Buda-Pesten ez idő szerint népkonyhák felállításán buzgólkodnak. — Ez évi december elsején lépnek életben ez új nemű intézetek, hol a szegény 10 kr. csekély díj fizetésért levest, főzeléket, hat lat hust és hat lat kenyert fog kapni. — Visszaélések megakadályozása végett ez ebédet a népkonyha helyiségében kell elkölteenie.

Ezen népkonyhák alapját, részint a város által e célra utalványozott összegek, részint kegyes emberbarátok által pénzben és ételmi szerkekben nyujtott adományok képezik. — E népkonyhák kezelésére leginkább a buda-pesti nőegyletek vállalkoztak.

Hasonlítsuk össze ez intézkedést, a nálunk divó rendszerrel.

Mint fönnebb mondottuk, nálunk havonként több mint hatszáz forint osztatik ki a szegények között. — A felosztásnál irányadó ez elv: „egy egy főre havonként két forint;“ tehát 200

krajczár 30 napra, esik egy napra 6 $\frac{2}{3}$ kr. ez ugyan a megélhetésre kevés, a meghalásra sok, hanem kintódni elkinlódhatik azon a szegény.

Elmondtuk ugyan már ezt más alkalommal, de nem riadtunk vissza az „ismétlés“ vádjától.

Mondhatná ugyan valaki: hisz ez csak segélyezés, az adokozó város feltételezi, hogy a segélyezett más uton is szerez néhány garast, már hogy dolog által vagy hazánkinti koldulásal, az nem ide tartozik.

Igaz! s épen ez bizonyítja, a nálunk alkalmazott segélyezési rendszer czélszerűtlenségét.

Tudjuk, s nem csak mi, de mások is tapasztalták, hogy a két, három, négy főből álló segélyezett család, mikor 4 — 6, vagy 8 frt. havi segélyt kikapta, néhány napig, mig abban tart — ha nem dorbézol is — de legalább mitsem tevésben pihen.

E cikk írója maga volt tanuja, midőn a segélyezett asszony a kapott négy forintból rögtön kalácsot vásárolt a piacra, egy flaska pálinkát az ugynevezett koplalóban, és e szavakkal kínálta meg fiacskáját: „igyál fiam! rígnem volt a hasadban melegség.“

Ezek után nem kell hosszasan bizonyítgatni, hogy a mi rendszerünk melletti segélyezés, mily kártékony befolyással van az erkölcsiségre, s mint folyik be arra, hogy a segélyezett jövőre nézve is elveszítse munkára való képességét.

Nem volna-e már most czélszerűbb ha városunkban is a budapesti népkonyhákhoz hasonló intézmény léptetnének életbe.

Ha a város az általa nyujtott segélyt nem pénzben, hanem ételben szolgáltatná ki a szegényeknek; ha az egyes lakosok kegyesebbjei

TÁRCA?

A JÁTEKOS.

— *Lurine L. után.* —

Talán felesleges felemlítenem, — mit az olvasó amugy is kitalált — hogy az idegen nő Genonéva, Tóbiás neje volt.

Nehéz, sovárgó szívvel várta férje levelét, mely ennek talányszerű hallgatagsága fölül felvilágosítást hozna, el nem képzelhetto miért küldette meg magának férje minden pénzé telt vagyonát; szomorító sejtelmek kínozták a szegény nő szívét. — Hűtlen lette-e hozzá? — Szerencsétlenség érte-e, melyet titkolni akar előtte?

Bizonyára a legnagyobb szerencsétlenség sujtotta le Felkerkedett, hogy Párisba siessen. Látni akarta férjét, hallani akarta annak szájából bajának okát; — majd ha együtt lesznek, minden jóra fog fordulni, ugy vélekedett.

Eljött; do a kit talált, az nem volt többé férfit, örült volt, ki nejét alig ösmerte, ki egykedvűen fogadta, s eljöttén sem örvideni, sem szomorkodni nem tudott.

Midőn a kialudt fénytelen szemekbe tekintett, kezcit tördelvo, hiába vágyott könnyek után; fájdalom fogta el szívét; de sirni nem tudott.

Magasztos fogadást tett, mely szent maradt előtte, s megtörhetlen, mint esküvel megpecsételt szerelme.

„Hű maradni férjéhez jó és balsorsban, osztozni

vele még az önközta szerencsétlenségében is, ez a nő kötelessége.“

E gondolat ébredt Genonéva kebelében, s e gondolata tetté vált nála.

Ily nemes tettek nem többre becsülendők-e a hősök harcainál s kivivott diadalainál?

Hány nő cselekedett már hasonlóképen! Tisztelet tehát a nőknek, kiknek csendes működésük, erős lelket igénylő önfeláldozásuk, ha bár rejtve marad is a világ szemei előtt, felhat az egek urához, ki az emberek cselekedeteit mérlegeli.

Genonéva ez órától fogva elváhatlan kísérő társa lett Tóbiásnak; — visszatért vele hazájába; vagyona nem volt, csak kéblének lángoló szerelmét ajánlhatta fel férjének. — Éjjel-nappal dolgozott, hogy a háztartás kiadásait fedezhesse; mit nem tett volna, ha nem csak a testi, hanem az élet lelki szükségleteit is beszerezni, hatalmában állott volna.

Oda volt minden öröme, menthetlen elveszett a szerencsétlenségnek amaz egyetlen vigasza is, hogy kölcsönösen hordozzák közös bajaikat, csak a hiven teljesített kötelességnek megnyugtató öntudata volt az egyedüli fényugár, mely némi derűt hozott életére, de ez annyira megerősíté szívét, hogy néha még a könyek dacára is mosolyogni tudott.

Ösmérősei először azzal a javaslattal ostromolták, hogy férjét valamely tébolydában helyezze el, mert különben sok munkája s az ápolás, felügyelés folytorossága közben önmagát s erejét emészti föl; — de a hű nő a sürgetésekre azt válaszolá: „engedjétek tenem, mit telfogadtam, lsten erőt adand, hogy kötelességemet teljesíthessem.“

Később senki sem törődött vele.

Tóbiás szellemileg halott volt, némán s hidegen bámult maga elé; — számára nem létezett sem mult, sem jelen, sem jövő; nem emlékezett sem mire; „nyer, veszt,“ e szavak hangzottak fel néha ajkain, — no még sötét merengései közben, — bár igen ritkán, s mintegy nehéz álmakból ébredve, „Genonéva“ nevét is emlegeté.

Igy mult el nap, nap után, nyomasztó egyformaságban, egyhanguságban; a sűrű köd, mely szellemére nehezült, nem oszolt. — Eltelt egy év már, midőn szemei véletlenül egy festményen tévedeztek, melyet nejeinek még mátká korában ajándékozott volt, s melyet ez, a kedves emlék kedvéért, még végszükségében is hiven megőrzött.

„Tóbiás! szólt Genonéva, ki szorgosan megfigyelte vala őt, tennél-e valamit kedvemért?“

„Szivesen!“ kiáltott fel az, s sebes léptekkel járt fel s alá a kisded szobában.

Genonéva megfogta karját s a mellékszoba ajtaját kinyitva, oda vonszolta őt, nyájasan szólva:

„Lásd kedves férjem, ez itt műtermed, itt van a sok kép, — félben hagyta őket, nos! reményem, hogy munkához fogsz, s bevégzed azokat. Itt vannak a festékek, itt az ecsetek . . . mire gondolsz Tóbiás? miért tekintesz rám oly meredten?“

„Úlj le . . . ide ulj . . . így . . .“

„Mit akarsz?“

„Arczképedet akarom festeni!“

Genonéva helyre igazítá a széket, leült s örömtől sugárzó arczzal felkiáltott:

adományokkal fokozták a város jótékonyágát lehetetlen, hogy a segély üdvösebb, czélszerűbb, hatályosabb ne lenne.

Fontolják meg polgártársaink és intézkedjenek aszerint.

A jó eszmék lassan szoktak terjedni igaz, de azért mért ne lehetne ezt — az égető szükségét tekintve mielőbb gyakorlatba hozni?

Csak egynehány erélyes vezérférfi kellene, — azután a régóta pihenő nőegyletnek fel kellene ébrednie hosszas álmáiból.

Mi elmondtuk az új intézményre vonatkozó nézetünket, bár az ég adná, hogy siker követné figyelmeztetésünket.

Szentes, 1874. nov. 28-án.

Az ezelőtti években a felnőttek oktatásának kedvéért városi hatóságunk intézkedése folytán több helyütt tartattak esti előadások. Az előadásokra vállalkozott tanár urak nem panaszkodhattak, hogy népiünk nem látogatta azokat; — minden rendből találkoztak tudományt-szomjazók, kik jelenlétük által kétségtelen bizonyosságot szolgáltatottak annak, hogy a magyar ember szereti ismereteit gyarapítani, fiatalkori mulasztásait helyre pótolni, csak arra neki alkalom adassék.

A jelen téli időnyben a felnőttek oktatására nézve mi sem történt, — igaz, hogy az előbbi években a kormány némi csekély díjazást biztosított az oktatásra vállalkozott tanárok és tanítóknak, s e díjazás jelenleg be lett szüntetve (kell a pénz más nemű quótákra); hanem azért még is kár volt abban hagyni az egészet; idővel nagy hasznát vehette volna a haza.

Fájlalják is polgártársaink; — s hogy fájlalják, bizonyítja a helybeli reformált egyháztanács mult vasárnap tartott ülésén felmerült amaz indítvány, hogy a jövő 1876. év január elsején használatba veendő „méter mértékeknek“ a városi polgárokkal leendő megösmertetésére s begyakorlására, ha már más oldalról nem történik semmi intézkedés, legalább az egyház részéről kellene valamit tenni.

Az egyháztanács lelkesültséggel karolta fel az indítványt, s azonnal elhatározta, hogy a maga részéről kitelhetőt tenni fogja; — egyuttal elhatározta azt is, hogy bár a hivei számára tartandó előadások látogatásától a más vallásfelekezeti polgárokat kizárni nem akarja, sőt azokat ha ott megjelennek ohajtanak szívesen látja, mindazáltal ne hogy a remélhetőleg nagy

számú látogatóknak az ő termei elégtelenek legyenek, szállíttassék fel a városi hatóság, hogy az említett méter mértékeknek a polgársággal leendő megösmertetésére a maga részéről is megtegye a kellő intézkedéseket, hogy így egyház és városi hatóság kölcsönösen egymást támogatva minél nagyobb sikert hozhassanak létre. A részletes intézkedéseket az egyház a városi hatóságnak nyilatkozatától tette függővé.

Örvendünk, hogy a reformata egyház részéről, mely mindenkor fennen lobogtatja a felvilágosodás és haladás zászlaját, jött a kezdeményezés, — bár valóban még inkább örvendettünk volna, ha a városi hatóság lett volna az első, ki a mint másutt, ugy e téren is megmutatta volna, hogy a polgárok érdekeit szíven hordozza.

Az új mértékek behozatala tisztán polgári intézkedés, ennek ugyan a felekezetiességgel semmi köze; — hogy a polgári törvény végrehajtható legyen, arról első sorban a polgári hatóságnak kell gondoskodnia.

A méter törvény fogantatva vétele mennyi zavart fog okozni, mennyi csalásra és csalattásra fog alkalmat szolgáltatni, ha a polgárok keletlenül kioktatva, abba beavatva nem lesznek! A köznépet, a munkás osztályt oktatni, mikor van alkalmasabb idő mint télen? Ha a jelenlegi telet elmulasztjuk, a jövő nyáron nem leend alkalom; — mához egy évre pedig a tanításhoz hozzá fogni, már késő leend; — akkor az új mérték és súly rendszert elméletben ugy, mint gyakorlatban már ösmerni, tudni kell.

Ime e részben eddig mi sem történt. Van tanfelügyelőnk, ő volna az első, kinek ép ugy a kormány, mint a nép érdekében, eddig már tenni kellett volna valamit.

Van megyei tanügyi bizottságunk, 1874. egész esztendőben soha egybe hívta sem volt, nem hogy valami emlékezetre méltót cselekedett volna! Pedig megyei hatóságunk minden egyéb rendű községi ügyeinkbe szereti magát avatni, szereti suprematiáját, — fölényét gyakorolni. —

Már egyszer említettük azt, hogy a törvények végrehajtásánál, nem egyenlő buzgóság fejtegetik ki, míg az egyik a legszigorubb lelkiismeretességgel hajtatik végre, addig a másik körül úgy járnak el az illetők, mintha nem is léteznének.

Kell példa reá? Mióta a népoktatási törvény meghozatott, voltak-e valaha nálunk pontosan összeírva az

iskolakötelezetek, az iskolamulasztók? — A ló alítási törvény sokkal ujabb keletű, s minő pontossággal vannak az erre vonatkozó lajstromok vezetve, egy pillantás azokba, és tudni lehet, mennyi mén, mennyi csikó stb. létezik a megyében. — S minő dorgatoriumot kapna a lajstromozó, ha e lajstromok hiányosok volnának, — míg néha a megyei gyűléseken az alispáni jelentések egész közömbösséggel említik fel, hogy ez vagy amaz község, még az iskolába járók összeírását sem küldte be.

No de ne gáncoskodjunk.

Reméljük, hogy városunk atyái a nélkül, hogy felsőbb helyről utasítást, parancsot várnának, gondoskodni fognak, hogy ne csak az iskolába járó gyermekeknek, hanem a felnőttek is, minden nem, kor és rang különbség nélkül alkalom adassék az anyagi életbe oly mélyen beható új mértékek és súlyok megismerhetésére és azok használatba vétele előtt, az azokkal való bánás és számolás megtanulhatására.

Reméljük, hogy a ref. egyház e részben hozzájuk intézendő átiratát, kellően méltányolva, az egyházat szándékában erélyes közreműködésükkel támogatni fogják.

Ila nem is ők voltak a kezdeményezők, de bizonyára hátra maradni sem fognak.

A méter-mérték *)

(Folytatás)

Mértékek, folyadékok s száraz tárgyak mennyiségének megmérésére.

A másik bajon pedig így segítettek. Törvénynyé tették, hogy az új francia akóban és mérőben épen 100 liter legyen. Ezt az új akót és mérőt — minthogy e szerint az akó és mérő egyforma nagy lett — szintén új névvel nevezték el. Az új francia akónak és mérőnek *hektoliter* lett a neve. A hektoliter tehát nem egyéb, mint az új francia akó vagy mérő, melyben épen 100 liter foglaltatik. A liter és hektoliter között tökéletesen az a viszony van, mint a krajczár és a forint között. Ha hektoliterekre vagy literreket hektoliterekre kell változtatni, ép ugy kell tenni a dolgot, mint mikor forintokat krajczárookra, vagy krajczárokat forintokra változtatunk. E szerint 17 hektoliterben épen annyi a liter, mint a mennyi krajczár van 17 forintban, t. i. 1700. És 1848 literben 18 hektoliter és 48 liter foglaltatik, épen ugy mint 1848 krajczárban 18 forint és 48 krajczár van. Ez a két tartalom mérték — a liter és a

*) A m. kir. földmívelés ipar és kereskedelemügyi ministerium kiadványa szerint.

„Helyesen van Tóbiás! — no most gyorsan láss munkához!“

Tóbiás igent intett fejével, felvette az ecsetet, s mintha eszmélete visszatért volna, festeni kezdett.

Genoveva soká ült előtte, előhozta kézi munkáját s kíváncsiságtól ösztöztöztette, látni akarta férje dolgozatát.

„Még nem szabad!“ szolt ez elutasítólag.

A nő ismét kilt, Tóbiás mind gyorsabban, szorgalmasabban dolgozott; majd a képet s ismét nojé szemlégeté, mintha a hasonlatosságot bírálgatni akarná, végre tapsolni kezdett s örvendezve mondá: „most már nézheted!“

Genoveva felugrott helyéből, megtekinté a képei s eliszonyodva felsikoltott.

Mintha a villám sújtotta volna le, hinni nem akart káprázó szemeknek.

Kimerülten egy székre hanyatlott s zokogni kezdett. Tóbiás mitsem törődött a bánatos nővel, az általa készített képen gyönyörködött.

És minő kép vala ez!

A kép hátterét sűrű fekete felhők boriták, melyek közt villámok cikáztak, csak a kép jobb oldalán látszott a kék égnek egy keskeny szallaga, mindenütt égháboru és vihar, s e viharban egy, de csak is egyetlen egy a szél által tört virágszál. — S ez volna Genoveva arczképe! — A virág fehér liliom volt, — kísérteties halaványsággal, viharzuzottan, szakadozott levelekkel.

Nos! s Genoveva élete nem e vihartörte lilomhoz hasonlított-e? — A szegény nő szíve mélyen megrendült.

E kísérlet forduló pont volt Tóbiás betegségében; — ez órától kezdve ismét kedve telt a festészetben. Napokat töltött műteremében, mind azáltal feltűnő volt, hogy munkája alkalmával mindenkor bezárkózott, s mindannyiszor megrémült, valahányszor Genoveva azon ohaját fejezte ki, hogy művét látni óhajtaná.

Genoveva azt hitte, hogy férje örültségében csak játékszerűl használja a művészetet, s munkája haszontalan gyermek-rajznál nem lesz egyéb; mind azáltal kíváncsisága mind inkább fokozódott, mennél inkább igyekezett férje szeméi elől elrejtetni művét.

Egy napon kedvezett a szerencse, Genoveva a műterembe surranhatott. Egy ócska függöny alá rejtődött, mely egy életnagyságu képet fedezett.

Kevés idő múlva az örült lépteit hallá, ki gondosan megvizsgálta az ajtó zárját, besompolygott a szobába s bezárta maga után az ajtót.

Ravasz mosolygással lépett a nagy képhez, elégtelen dörzsölgette kezét, majd félre voná a vásznat, mely művét takará s látható kedvteléssel szemlégette azt.

Genoveva félt, hogy mozdulataival elárulja magát, s vissza fojtott lélekzettel állt rejtékében; végre azonban, miután az örült teljesen elmerülve festvényének szemléletében, jó ideig mozdulatlan ült az előtt, eldőjt, s lábujhegyen háta mögé lopódzva férje vállain át nézte a titok eljes képet.

Szeméi könnyekkel teltek meg, valódi műremeket látott maga előtt, mely eredetiségében ép ugy mint megragadó voltában meglepte lelkét.

A kép egy játékos társaságot ábrázolt.

Ákár az élethű alakokat, akár a hely különleges

voltát, akár a jelentőségteljes mellék-tárgyakat tekintve a művész gondossága mitsem felejtett volt el.

Ott voltak a játékosok természetű csoportjai, a mint egymáshoz szorongva feszült figyelemmel kísérték a játék menetét, — emennek a félelem préselte össze a torkát, amaz ördögi mosolylyal nézte nyreményét, a harmadik dühösen csikorgatta fogait, míg a negyedik kétségbe esetten kapott szívéhez.

Tökéletes volt a kép, minőt csak a legfigyelmesebb, leggondosabb művész vethet a vászonra.

Az asztalon kártyák, bankjegyek, arany halmaok heverték tarka vegyületben.

Ép vége volt a játéknak s a bankadó egykedvű hangjával jelenté ki: „ez nyert, amaz veszített.“

Tóbiás soká ült mozdulatlanul a kép előtt. Majd fejével intett s zseibe kezdett keresgélgni, míg egynehány rézpénzdarabot vett elő, melyeket komoly képpel vetett a festett asztalra, mintha ő is játszanék s a nyomorult rézfíllérekkel a festett arany halmazokat elnyerni óhajtaná. Megszölitá az alakokat, mintha csak játszótársai volnának. Lelke Parizsban tévedezett, amaz ő reá oly iszonyu szerencsétlenséget hozott barlangokban.

Genoveva fájdalmas részvétellel szemlélte a szegény örültet, vissza nem tartóztathatta magát s a mélyen elmerültnek nyaka körül fűzve karját nyájás hangon kérdé tőle:

„Mit csinálz Tóbiás?“

„Hm! — mit csinállok? . . . játszom!“

(Folyt. köv.)

hektoliter — még kevés a közforgalomra. Ha nagy, vagy legalább nagyobbacska folyadék és gabna mennyiségek méréséről van szó, úgy beérjük ezzel a két ürmértékkel is; de ha igen csekély folyadék-mennyiségeket kell mérni, pl. akkorákat, mint a mekkoikára eddig a meszelyt és a verdungot használtuk, úgy a liter, minthogy jóval nagyobb a mostani itczénél, már nem lehet eleget. Ily esetekben kisebb mértékekre is van szükség. Az ilyen kis mennyiségű folyadékok mérésére a centilitert gondolták ki. A centiliter t. i. épen századrésze a liternek vagy is épen 100 centiliter tesz egy litert. Valamint tehát a hektoliter százszor akkora mint a liter, úgy viszont a liter száz akkora mint a centiliter. E három mérték — a hektoliter, liter- és centiliter — között épen az a viszony van tehát, mint a száz forintos, az egy forintos és a krajczár között. — A százas bankóban 100 forint: a hektoliterben 100 liter, és az egy forintban 100 krajczár: a literben 100 centiliter foglalnak.

E három tartalom-mérték már most untig elegendő minden a gyakorlati életben előforduló folyadékok- vagy száraz tárgyak mennyiségének megmérésére. A centiliter már oly kis mérték, hogy annál kisebb a közforgalomban soha sem fogja magát előadni. Míg ekkoráig a folyadékok és a száraz tárgyak mennyiségének mérésére nem kevesebb, mint 7 különféle mértékünk van, u. m. az akó, mérő, véka, pint, itcze, itcze, meszely és verdung; ezután, mikor az új törvény már életbe lépett, csak háromféle tartalom-mértékünk lesz, u. m. a hektoliter, liter és centiliter. Felénél is kevesebb, mint a mostani. — Nem lesz szükséges azt a sokféle, kisebb-nagyobb mértéket, azt a sokféle viszonyszámot — egy akóban 80 itcze; egy mérőben 64 gabona-itzcze; egy pintben 2 itcze; egy itczében 4 verdung, stb. — észben tartani. Az csak bizonyos, hogy három mértéket — hektolitert, litert és centilitert — észben tartani könnyebb, mint hetet; és azt sem fogja senki egykönnyen elfeledni, hogy a hektoliterben 100 liter, a literben 100 centiliter van.

Most már csak az a kérdés, hogy aránylanak a régi folyadék- és száraz mértékek az újakhoz? Ennyi meg ennyi eddigi akó, vagy ennyi meg ennyi mérő hány hektoliter? és ennyi meg ennyi pint vagy itcze hány liter? és ennyi meg ennyi meszely vagy verdung hány centiliter?

Először is, hogy aránylik tehát a hektoliter az eddigi akóhoz?

A hektoliter jóval nagyobb a mostani akónál. Nem sokat hibázok, mikor azt mondom, hogy egy hektoliter annyi mint 1 és $\frac{3}{4}$ akó. Hozzávetésre ennek a számnak tudása is elegendő. Egészen pontos számításnál úgy kell venni, hogy egy hektoliter annyi mint 1 akó 61 itcze és $\frac{1}{2}$ verdung. Hogy a számítás könnyebben menjen és a közönségnek ne kelljen a fáradságos átszámításokkal vesződni, jelen alkalommal egy kis táblázatot adunk, melyből könnyen ki lehet venni, hogy ennyi meg ennyi akó mennyit tesz az új mértékben.

Lássuk most, hogy aránylik a hektoliter a mostani mérőhöz?

A hektoliter jóval nagyobb a mostani mérőnél. Igen-igen keveset hibázok, mikor azt mondom, hogy 8 hektoliter annyi, mint 13 mérő. Nem csak hozzávetésre, de a gyakorlati életben pontos számításra is elegendő e szám tudása. — Az alábbi táblázatunkból akárkinék igen könnyen ki lehet keresni, hogy ennyi meg ennyi mérő mennyit tesz az új mértékben?

És a liter, hogy aránylik a mostani itczéhez?

A liter jóval nagyobb a mostani itczénél. Megint csak keveset hibázok, mikor azt mondom, hogy 5 liter annyi mint 7 itcze. Hozzávetésre ennek a számnak tudása is elegendő. Pontosabban esik a kiszámítás, ha úgy vesszük, hogy 17 liter annyi, mint 24 itcze. — Az alábbi táblázatunkból könnyen ki lehet keresni azt is, hogy ennyi meg ennyi itcze hány vagy mennyit tesz az új mértékben?

Hát a centiliter, hogy aránylik a verdunghoz?

A centiliter sokkal kisebb a verdunghoz. Nem sokat hibázok, mikor azt mondom, hogy 9 centiliter tesz $\frac{1}{2}$ verdungot. Az alábbi táblázatban még az is meg van, hogy a verdung mennyit tesz az új mértékben.

A régi folyadék és gabna-mértékek átváltoztató táblája újakra.

(Rövidség okáért a hektoliter h.-val, a liter l.-vel, a centiliter c.l.-vel jelöltem.)

1) Itczék átváltoztatása literre és centiliterekre.

Ennyi itcze	Hány		Ennyi itcze	Hány		Ennyi itcze	Hány	
	l.	c.l.		l.	c.l.		l.	c.l.
$\frac{1}{2}$ (1/2 verdung)	—	9	4	2	83	20	14	15
$\frac{1}{4}$ (1)	—	18	5	3	54	25	17	68
$\frac{3}{8}$ (1 1/2)	—	27	6	4	24	30	21	22
$\frac{1}{2}$ (1 meszely)	—	35	7	4	95	35	24	76
$\frac{3}{4}$ (1 1/2 meszely)	—	44	8	5	66	40	28	29
$\frac{1}{2}$ (1 1/2)	—	53	9	6	37	45	31	83
$\frac{3}{4}$ (1 1/2)	—	62	10	7	07	50	35	37
1	—	71	11	7	78	60	42	44
2 (1 pint)	1	41	12	8	49	70	49	52
3	2	12	13	9	20	80	56	59

2) Akók átváltoztatása h.-kre, l.-kre és c.l.-kre.

Ennyi akó	Hány			Ennyi akó	Hány		
	h.	l.	c.l.		h.	l.	c.l.
1	—	56	60	60	33	95	30
2	1	13	20	60	39	61	20
3	1	69	80	70	45	27	10
4	2	26	40	80	50	93	—
5	1	82	90	90	56	58	90
6	3	39	50	100	113	17	80
7	3	96	10	200	169	76	70
8	4	52	70	300	226	35	60
9	5	9	30	400	282	94	50
10	5	65	90	500	339	53	40
20	11	31	80	600	396	12	30
30	16	97	70	700	452	71	20
40	22	62	60	800	500	32	10
50	28	29	40	900	565	90	—
				1000			

3) Mérők átváltoztatása h.-kre, l.-kre és c.l.-kre.

Ennyi mérő	Hány			Ennyi mérő	Hány		
	h.	l.	c.l.		h.	l.	c.l.
1	—	61	50	60	36	89	20
2	1	23	—	70	43	4	10
3	1	84	50	80	49	18	90
4	2	45	90	90	55	33	80
5	3	7	40	100	61	48	70
6	3	68	90	200	122	97	40
7	4	30	40	300	184	46	—
8	4	91	90	400	245	94	70
9	5	53	40	500	307	43	40
10	6	14	90	600	368	92	10
20	12	28	70	700	430	40	80
30	18	44	60	800	491	89	50
40	24	59	50	900	553	38	10
50	30	74	30	1000	614	86	80

(Folytatása következik.)

Levelek a világ folyásáról.

L.

Szerkesztő barátom!

Nagy örömmel irtam volt két hét előtt, hogy mily sebesen dolgozik az országgyűlés, elmondtam, hogy a főrendiház üzeneteit, melyeket ez a követválasztási, a közjegyzőségi, s az összeférhetlenségi törvényjavaslatokra tett letárgyalta, — hiába volt az örömmöm, azóta a főrendi ház ismét vissza küldötte a képviselő háznak azokat újabb módosításokkal, tehát újra tárgyalják, ez volt két hét óta minden munkájuk. Az összeférhetlenségen hogy is tudnánk összetérni! Talán még egy pár hónapig vitakoztak volna, de a képviselőház belátta a vita meddőségét s azután rá mondotta: „az okosabb enged.” Most hát az említett törvényjavaslatok készek s csak királyi szentesítésre várnak. — Ez az egész? fogja kérdeni barátom; — ó nem! dolgoztak a honatyák ezenkívül is, de csak a bizottságokban, ott meherélték Ghyecy adótörvényjavaslatait, bár csak bele veszték volna az operációba! — nem a honatyák, hanem a javaslatok. — Öseink a javaslatok alatt a javas asszonyok kurnzsló szereit értették, no ezekkel a javaslatokkal majd kikuruzsolják bajos állapotainkat homeopaticé.

Az üstökösben olvastam azt a vicczet, hogy ha Giczi nevét a jobb oldal felől olvassuk annyit tesz hogy Iczig.

No tehát, mit már régebben megírtam, hogy jövőben, ha az adó be nem folyik, a község lesz érte felelős, s hogy a hátralékot újból kivetik az összes lakosságra, a javaslatok ezen része el lett vetve; hanem bezzeg megmaradt az, hogy mindenki köteles adóbehajtónak beállani pénzbiroság terhe mellett, ha az előjáróság kirendeli; az megmaradt. — Bel szép lesz, ha majd barátom uram engemet, én meg barátom uramat fogom hátralékért exckválni!

Az egész ország egyébről nem beszél, mint ezekről az új adótörvényekről, én is irhatnék sokat róluk, de körmömre találnának koppintani, tehát hallgatok; majd megösmerek azokat barátom uraimék praxisból.

Azt is beszélük országszerte, hogy az országgyűlési pártok újja alakulása minél hamarabb

várható. — Én ugyan nem bánom, mi a régiék maradunk; igaz, hogy nem is tartozunk az országgyűléshez! — Hanem e pártalakulásra vonatkozólag egy barátom multkor szép vicczet mondott. — Valaki ugyan is Tisza Kálmárról a többi között felhozta azt, hogy már kezd nem érteni ötöt, hajdan a bihari pontokhoz tartozott, majd meg a november 7-iki programhoz, most meg ismét más hangokon beszél; — az a barátom így fejtette meg neki a talányt: „Nem kell azon csodálkozni, a Tisza kacskaringósan ide-oda kanyarodik medrében, végre is a Dunába, — a nagy többségbe szakat.” **Pajzán.**

Helyi és vegyes hírek.

— Az alakuló félben lévő „Függetlenségi kör” ma vasárnap november 29-én délután 2 órakor értekezletet tart a „48-as kör” helyiségében, melynek tárgya az alapszabályok megbirálása és helyben hagyása. — Az értekezletre mind azok, kik már eddig aláírtak, mind pedig azok, kik a kör tagjai lenni ohajtanak, tisztelettel meghívotnak.

— A reformáta egyháztanács mult vasárnap tartott ülésén vissza állította a régi kegyeletes szokást, hogy a sátoros ünnepekre legátust hozat a debreczeni főiskolából. — A legközelebbi karácsony ünnepek alkalmával lesz szerencsénk az elsőt üdvözölhetni.

— Beköszöntött a tél; mult csütörtök hajnalán hó lepte járdainkat, s az óta folytonosan borítja azokat, nem azért, mintha szünetlen havaznék, hanem mert azokról csak ritka ház elől hányják le a havat. — Városunk minden részeiben vannak már járdák, de mi haszon azokból, ha a téli sarak és havaktól meg nem tisztítottván, csak annyi szolgálatot tesznek, mintha nem is volnának.

— Emlékezz a késő utódoknak feljegyezzük, hadd lássák mily gazdagok voltunk 1874. évben November havában az excecúció idején.

A városunkban működő állami adóvégrehajtók November 1-je óta 28-ig egyenes adóban 38,615 frt. 38 krt ennek kamatában 824 frt. Végrehajtási költségben 505 frtot, és így összesen 39,945 frt. 28 krt préseltek ki városunkból. — hogy ezen felül mennyi folyt be százaléki illetékekben, bélyeg csontkítási büntetésekben s hasonlókban nem tudjuk.

— Borostyáni Babér Antal 1871. évben besorozott honvéd, ki mult napokban zászlóaljához behivatott, — hogy e tehetől menekülhessen mult vasárnap agyon lötte magát.

— Levegőbeni menyegző. Történhetett volna-e másutt, mint Amerikában? Cincinnati mellett egy menyegző ment végbe a levegőben, egy a felhők felett lévő léghajónak a kosarában. A szertartás bevégeztével a gömb az új házaspárral ismét a földre ereszkedett. A hajó kosara csinosan volt felkötve, virágok, koszorúk és szőnyegek pazarságában uszott. Alulról a roppant sokaság kíváncsian szemlélte a „magas” menyegzőt; midőn a pap az áldást reá adta a vélegényre és menyasszonyra, a nap kitért a fellegekbe s fényével elárasztá a gömböt s annak násznépét. E kedves tüemény láttára mindenki verőfényt jósolt a szerető párnak, a nép tapsolt és ujjongott hozzá.

A városi híresztelési könyvből 1874. november 29.

Kunus Mihálynak a IV. tizedbeli 152. számú haza kedvező feltételek mellett eladandó.

Szürszabó Nagy Istvánnak hogyi és csongrádi bora van akó számra eladandó.

Bese Benjámin II. tiz. 179. sz. háza, mely eddig korcsmának használtott, haszonbérbe kiadandó.

Székely Lajos derekegyházi tanyáján 5 boglya, a középső rakodó kertben 2 boglya szalmája van eladó.

Házverő Török Sándor ecseri 30 hold tanya-földje kisebb-nagyobb részben feles munkálatra kiadó.

Dobos Mihálynak a Görgös mellett tul a Kurczán levő 3 részlet földje vetéssel együtt eladó.

A hékédi csűrhet tartó gazdaság ma d. u. 1 órára Török Sándor házához értekezletre meghívatik.

Sóos Sándor III. tiz. 549. sz. háza, szt. lászlói I. oszt. földje eladó.

Borbély János szürszabó felső réti 6 hold földje dinnye alá kiadó.

Özv. Szánthó Ferenczné nagynyomásai 2 db. másod osztályú földje eladó.

Szürszabó Ferencz III. tizedbeli háza eladó, értekezhetni Marsovszky Ferencznel.

Vas Mihálynak a közép rakodó kertben buza és köles halmája és pelyvéja van eladó.

Debreczeni Mihály örökösei I. tiz. 325. sz. házuk, nagyhegyi szőlőjük kedvező feltételek mellett eladó.

Mecs Balogh Sándornak 60 akó jóminőségű szilva pálinkája van akó, fél akó és fertály akónként eladó.

Détár Istvánnak alsóréti 2 hold földje bszavetéssel 2 évre haszonbérbe kiadandó.

Öreg Sáránci Józsefnek bogarasi szőlője eladó.

Csákö Sándor örökösei fertői tanyaföldjük kedvező feltételek mellett szabad kézből eladó.

Csordás Ferencz IV. tized, 741. sz. háza eladó.

Mecs Balogh Ferencznek II. tized, 307. számú házában 60 akó jóminőségű szilvóriumja van akó, fél- és fertály akónként jutányos áron eladandó.

Molnár József I. tized, 251. számú háza eladó.

H i r d e t m é n y.

A tul a kurezai Széchenyi városi gyümölcsös kertben az alább megnevezett nemesített gyümölcsfacszemetek, gyökeres szőlővesszők, szomoruffüz-, eper-, platánusfák és díszbokrok — az alább irt árban — eladni határozattak; a 2—3 éves körtefa dbja 12 kr. 3 éves almafa dbja 12 kr. 2 éves cseresznyefa dbja 10 kr. 2 éves spanyolmegyfa dbja 12 kr. 2 éves ringlót szilva dbja 10 kr. 1 éves spanyolmegyfa dbja 10 kr. 1 éves cseresznyefa dbja 8 kr. 1 éves almafa dbja 10 kr. 1 éves kajszinbarackfa dbja 12 kr. 1 és 2 éves platánusfa dbja 25 kr. 3 éves eperfa dbja 5 kr. 2 éves eperfa dbja 4 kr. 1 éves őszi barackfa dbja 8 kr. szomoruffüz dbja 3 kr. vegyes díszbokroknak dbja 10 kr. 2 éves gyökeres lugas szőlővessző dbja 3 kr. és 2 éves gyökeres borszőlővessző dbja 2 kr.; — A venni szándékozók jelentkezhetnek Remess János tanácsnoknál.

Szentes, 1874 november 26-án.

Remess János.

H i r d e t m é n y.

Szentes város tulajdonát képező zöld koszoru ezimű nagy vendégfogadó udvarában lévő mészsárszéki épület — az ottani kis szobán kívül, folyó évi 140. sz. közgyűlési határozatnál fogva 1875-ik év január 1-ső napjától 3 egymás után következő évekre árverés útján a f. november hó 30-án délelőtt 10 órakor a városház tanácstermében a legtöbbet ígérőnek árverés útján haszonbérbe fog adatni.

Az árverezni kívánók a fenzelt napon az egy évi haszonbérnek megfelelő 10%-toliát az árverés előtt a küldöttégek kezébe letenni tartoznak; — a feltételek addig is alólírott tanácsnoknál megtekinthetők.

Kelt Szentesen 1874-ik év novemb. 19-én.

Győri József, tanácsnok.

Árverési hirdetés.

Alólírott kiküldött bir. végrehajtó részéről közhírré tétetik, hogy a h.-m. vásárhelyi kir. törvényszéknek 2486 a szentesi kir. járásbírósnak 1221 sz. végzésekkel nyilvános árverésen eladni rendelt s néhai Grecsó János hagyatékához és örökösei tulajdonához tartozó ingatlanok közül:

a szentesi 1365. sz. telekkönyvbe 4336. h. r. sz. a. foglalt, s 300 frtra becsült 1515 nsz. öl alsóréti nádas, az ugyanazon telekj. könyvbe 6337. h. r. sz. a. foglalt hold berekhatí szántó 450 frt. becsértékben,

vége az ugyanazon telekj. könyvbe 6078. h. r. sz. a. foglalt és 300 frtra becsült 1390 nsz. öl berki szőlő — miután az árverésre kitűzött első határidőben nov. 19-én, azok a becsáron felül el nem adathattak: a 2 ik határidőben 1874. évi december 17-ik napján az előbbi feltételek mellett becsáron alól is el fognak adatni.

Szentes, 1874. nov. 19.

Onódy Károly, bir. végrehajtó.

Van szerencsénk a nagyérdemű magyar hölgyeknek női divat tárunk

gyapju, gyapot és selyem szövetek dús-választékát, mint a főváros legszolidabb és legolcsóbb bevásárlási forrását szives igénybe vételre ajánlani.

Kitünő tisztelettel:

Plachy Kallina és Horváth

Buda-Pest, uri utca 14. sz., a Szerviták új épülete átellenében.

Kivánatra mintákat ingyen és bérmentve.

Csak alapos, gyors és okszerű gyógyítás biztosít utóbajok ellen.

Titkos betegségeket

és tehetetlenséget (egyengült férfierőt), továbbá

bőnbajokat, vizeleti bántalmakat,

hugycsőszűkületet, gyakori magömléseket,

sőt a végképi tehetetlenséget is,

katonai és polgári főkorházakban, mint a magángyakorlatban a legújabb tapasztalatok s buvárlatok nyomán, sok ezer esetben fényesen kipróbált egyszerű módszerrel, kiválóan tartós siker biztosítása mellett, bámulatos gyorsan s alaposan gyógyít (az újonnan keletkezett bujakór fekélyeket 48 óra alatt, idült bajokat 2-3 hét alatt, hugycsőfolyásokat, legyenek azok már elhanyagoltak vagy újonnan keletkezettek néhány nap alatt)

WEISS J.

gyak. orvos és szülész, az itteni es. kir. katonai főkorházakban volt osztályorvos, bel- és külföldi tudományos és humanitási társaságok rendes és tiszteletbeli tagja, a II. Lipót Belga király arcképevel díszített koronás arany érdemnek tulajdonosa, rendes intézetében Pest, ország-ut 15-ik szám a „Zrínyihez” címzett kávéház felett 1. emelet, bemenet a lépcsőn. Naponkint reggeli 7 órától 10-ig, délután 1—4 óráig. Díjjal ellátott levelekre azonnal válaszoltatik.

Hirdetés.

Szentes város tulajdonát képező a város területén — a zöldkoszoruhoz címzett nagyvendéglő kivételével — negyvenegy belső korcsmában és a város határában két külső csárdában gyakorolható italmérségi jog 1875-ik évi január 1-ső napjától számítandó 3 egymás utáni évekre, zárt ajánlatok mellett árverés útján haszonbérbe kiadandó; a zárt ajánlatok akár mindegyik korcsma részletre külön külön, akár pedig az összes italmérségi jogra együttesen f. évi december hó 1-ső napjáig bezárólag Szentes város polgármesteri hivatalához a szokott hivatalos órák alatt vagy személyesen benyújtandók, vagy pedig posta útján bérmentesen be- küldendők; a fent mondott határidőig beérkező zártajánlatoknak felbontása f. 1874. évi december hó 2-án d. e. 9 órakor Szentes város közházánál a tanácsteremben nyilvánosan fog eszközöltetni; mindegyik zárt ajánlathoz a megígért bérösszeg 10%-tolia bánompénz gyanánt készpénzben csatolandó; utó ajánlatok semmi szín alatt és semmi esetben sem fogadtatnak el.

A bérleti feltételek alólírott városi főjegyzőnél akár személyesen megtekinthetők, akár pedig kívánatra az esedékes posta költségek be- küldése után postai uton megküldetnek.

Kelt Szentes város képviselő testületének 1874-ik évi november hó 2-án tartott közgyűléséből.

Cicatricis Pál, főjegyző

Pályázat,

„árvaszéki ünnök” állomásra.

Csongrádmegye törvényhatóságánál árvaszéki ünnöki egy állomás 1200 frt. évi rendes fizetéssel üresedésbe jöven. Ennek betöltésére a megye közönségének 1874. évi october hó 20. s folytatólag tartott rendes közgyűlése 155. sz. a. határozata folytán ezennel pályázat nyitattik; a pályázni szándékozók felhivatnak, miszerint ez állomás elnyerése iránti folyamodványaikat, szakképzettségüket igazoló okmányokkal fölszerelten, f. é. dec. hó 12-ig Kis-Zombori Rónay Lajos főispán ur ő méltóságához nyujtsák be; a választás ugyanazon hó 16-án Szegváron tartandó rendkívüli közgyűlésen fog megtartatni.

A főjegyzői hivatal.

Eladó. Bovebb értéket ad e lap kiadója. **ESTI JÓ KARBAN LEVŐ ZONGORA**

H i r d e t m é n y.

Ezennel felhivatik az érdemes lakosság, valamint a szülők és gyámok: hogy gyermekeiket vagy gyámoltjaikat, 6 éves koruktól bezárólag 12 éves korukig úgy a leányokat, mint a fiukat, valamelyik iskolába okvetlenül felküldjék és szorgalmasan járassák. S miután a reformátusoknál e jelen évtől kezdve az 5-ik elemi osztály is megnyitott; emélfogva ezen hittelekezettbeliek már az idén is tartoznak gyermekeiket ezen osztályba járattatni.

Továbbá: a kereskedők és minden néven nevezendő iparosoknak szigorú kötelességévé tétetik tanonczaiknak iskolába járatása; és pedig a 12 évesektől kezdve a 14 évesekig naponkint az ismétlő iskola- a 14 éven túl bezárólag 16 éves korukig a vásárnapi iskolába küldendő.

Egyébb iránt mindazon szülők, gyámok és iparosok, kik ebbeli kötelmeiket pontosan nem teljesítik, figyelmeztetnek, hogy törvényes hivatusukhoz képest illető iskolaköteles gyermekeiket vagy alárendeltjeiket annál is inkább iskolába járassák, mert a kik e részben muladékosok lennének, egyszeri írásos megintés után a törvényszabta büntetésekkel fognak kérlelhetlenül sújtatni.

Szentes, 1874. november 10.

GRÓCZ ALAJOS, v. jegyző, mint kirendelt nyilvántartó.